

Viljandi Täiskasvanute Gümnaasiumi õppekava

2019

1. Üldsätted

1. Viljandi Täiskasvanute Gümnaasiumi (edaspidi kooli) õppekava koostamise aluseks on võetud „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“, Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1, „Põhikooli riiklik õppekava“ ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 2, „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ (redaktsioonid 01.09.2014), Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 18. detsembri 2006. a soovitused „Võtmepädevuste kohta elukestvas õppes“, „Eesti elukestva õppe strateegia 2020“ ning kooli arengukava. Viljandi Täiskasvanute Gümnaasium on vastavalt PGS § 2 (3)/6 kool, kus töötavad koos põhikool ja gümnaasium ning kus õpe toimub mittestatsionaarses õppevormis.
2. Kooli õppekava on koolis õpingute alusdokument ning selles on välja toodud kooli eripärast tulenevad valikud riiklike õppekavade raames. Küsimustes, mis ei ole sätestatud kooli õppekavas, lähtutakse koolis riiklikes õppekavades sätestatust.
3. Kooli õppekava on väljundipõhine, st et rõhuasetus on õpilaste poolt õppimise kaudu õppeprotsessi lõpuks omandatavate õpitulemuste/pädevuste omandamisel ja nende hindamisel. Hindamise aluseks on õpitulemustele/pädevustele toetuvad kriteeriumid, mis on eelduseks kujundava hindamise rakendamisel. Õppekavas esitatud õpikäsitus vastab arusaamisele õppimisest kui elukestvast protsessist, mille alusel õpetamine on õpilase vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna organiseerimine nii, et õpilane saavutab kavandatavad õpitulemused. Väljundipõhise õppekava põhiselt pööratakse suurt tähelepanu üld- ja valdkonnapädevustele ning kogu õppetegevuses ja aineõpetuses läbivatele teemadele.
4. Õppekava eripära tuleneb mittestatsionaarsest õppevormist. Kooli õppekava üldosa on ühine põhikooli III kooliastmele ja gümnaasiumile. Koolil puuduvad õppesuunad. Õpetamisel lähtutakse andragoogika põhimõtetest, kus arvestatakse õppijate varasema elu- ja töökogemusega. Õppija on õpetajale võrdväärseks partneriks.

2. Õppe- ja kasvatusesmärgid ja põhimõtted

1. Kool lähtub oma tegevuses riiklikes õppekavades esitatud õppe- ja kasvatusesmärkidest ning õppe ja kasvatuses põhimõtetest ja käesolevas peatükis sätestatust.

2. Koolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa põhikooli õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgseteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus. Gümnaasiumiõpilased valmistatakse ette toimivaks loova, mitmekülgse, sotsiaalselt küpse, usaldusväärse ning oma eesmärgede teadvustava ja saavutada oskava isiksusena erinevates eluvaldkondades: partnerina isiklikus elus, oma kultuuri kandja ja edendajana, tööturul erinevates ametites ja rollides ning ühiskonna ja looduskeskkonna jätkusuutlikkuse eest vastutava kodanikuna.
3. Põhikooli kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus luua põhikooli õpilasele turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab õppija õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust.
4. Gümnaasiumis on taotluseks luua õpilastele tingimused, et õpilased omandaksid teadmised, oskused ja väärtushoiakud, mis võimaldavad jätkata õpiteed kutseõppeasutuses, kõrgkoolis või töusu karjääriredelil.
5. Põhikooli lõpetamisel saavutatud õpitulemused on kooskõlas kvalifikatsiooniraamistiku 2. tasemel kirjeldatud üldiste nõuetega. Õpilane, kes lõpetab põhikooli
 - on omandanud põhiteadmised ainevaldkonna faktide kohta;
 - on omandanud põhilised kognitiivsed ja praktilised oskused asjakohase teabe kasutamiseks, et täita ülesandeid ja lahendada tavalisi probleeme, kasutades lihtsaid reegleid ja töövahendeid;
 - suudab töötada või õppida iseseisvalt, vajadusel juhendamisel.
6. Gümnaasiumi lõpetamisel saavutatavad õpitulemused on kooskõlas kvalifikatsiooniraamistiku 4. tasemel kirjeldatud üldiste nõuetega. Õpilane, kes lõpetab gümnaasiumi,
 - on omandanud ainevaldkonna faktilised ja teoreetilised teadmised;
 - on omandanud praktilised oskused konkreetsetele probleemidele lahenduste leidmiseks;
 - suudab juhtida ise oma õppimist ja võtta vastutust edasijõudmise eest õppetöös.
7. Põhikoolis ja gümnaasiumis õppetegevust kavandades lähtuvad õpetajad üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning „Põhikooli riikliku õppekava“ § 4 lõikes 3 ja „Gümnaasiumi riikliku õppekava“ § 4 lõikes 3 esitatud kaheksa üldpädevuse, „Põhikooli riikliku õppekava“ § 7, § 9, § 11 ja „Gümnaasiumi riikliku õppekava“ § 5 kooliastmeti kirjeldatud pädevuste ning „Põhikooli riikliku õppekava“ ja

“Gümnaasiumi riikliku õppekava“ ainekavades esitatud valdkonnapädevuste kujundamisest, arvestades Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. a soovitusel „Võtmepädevuste kohta elukestvas õppes“ sätestatut.

8. Põhikoolis ja gümnaasiumis õppetegevust kavandades lähtuvad õpetajad üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning “Põhikooli riiklikus õppekavas“ § 2 ja „Gümnaasiumi riiklikus õppekavas“ § 2 sõnastatud alusväärtustest. Õppetegevust kavandades toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega.
9. Õppetund on kooli päevakavas või õpilasele koostatud individuaalses õppekavas juhendatud õppeks ettenähtud ajavahemik. Juhendatud õpe on kooli määratud viisil toimiv õpe, näiteks loeng, individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ning õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamiseks ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka õpetaja. Õppetunni pikkus on 45 minutit ning kuni kaks õppetundi võib toimuda järjest, ilma vahetunnita. Vahetunni pikkus on vähemalt 10 minutit iga õppetunni kohta.

3. Üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine

Üld- ja valdkonnapädevused on aineülesed ning nende kaudu taotletakse õpilastel riiklikes õppekavades kirjeldatud suutlikkuste kujunemist.

Üldpädevused on:

- 1) väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuuri sündmustega, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt;
- 2) sotsiaalne pädevus – suutlikkus ennast teostada, toimida teadliku ja vastutustundliku kodanikuna, teada ja järgida ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides, aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;
- 3) enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi, toimida teadliku ja vastutustundliku kodanikuna, järgida terveid eluviise

- 4) õpipädevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda ja hankida õppimiseks vajalikku teavet, planeerida õppimist, kasutada õpitut, sealhulgas õpioskusi ja -strateegiaid erinevates kontekstides, analüüsida oma teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi ning selle põhjal edasiõppimise vajadust;
- 5) suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid, oma seisukohti esitada ja põhjendada ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust, kirjutada eri liike tekste, kasutades sobivat stiili;
- 6) matemaatikapädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid erinevaid ülesandeid lahendades;
- 7) ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi; seada eesmärged ja neid ellu viia; korraldada ühistegevusi ning võtta arukaid riske;
- 8) digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnast nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukonnaga suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot, osaleda digitaalses sisuloomes, kasutada probleemlahenduseks sobivaid digivõtteid ja -vahendeid.

Üld- ja valdkonnapädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu. Valdkonnapädevused realiseeruvad õpitulemuste saavutamisel.

Kooli kogu tegevus on korraldatud üldpädevuste kontekstis, sh õpetuse kavandamine, mõtestamine, läbiviimine, ja tagasisidestamine. Õppetunnivälises tegevuses on ka peidus õppimisvõimalused, näiteks kooli üritused on nii kavandatud ja läbi viidud, et nad lähtuvad üldpädevustest. Kooli üritusi kavandatakse üldpädevuste kujundamise osana.

Üldpädevused realiseeruvad kogu koolipere tegevuse ning õppekeskkonna kujundamise kaudu.

Üldpädevuste kujunemine toimub ka keskkondades, mida kool suunata või kujundada ei saa.

Üldpädevuste kujunemisel on oluline tagasisidestamine, mis toimub koolis kujundava hindamise kaudu. Oluline roll on ka õpilase enesehindamisel, mis võimaldab jälgida õpilasel oma tegevust ning õpetaja saab informatsiooni, mida õpilase välise tegevuse ja käitumise vaatlemine ei võimalda.

Väärtuspädevuste kujundamisel on oluline kogu koolipere usaldus ja koostöö. Alusväärtustena tähtsustakse:

- üldinimlikke väärtusi – ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus;
- inimväärikust – lugupidamine enda ja teiste vastu;
- ühiskondlikke väärtusi – vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus; Sotsiaalsete pädevuste kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:
- Vastutustunde kujundamine toimub kokkulepete sõlmimise ja nendest kinnipidamise kaudu. □ Demokraatliku mõtteviisi kujundamine toimub igapäevase õppetöö korralduse kaudu. Õpilased teavad, mida nad õpivad, kuidas toimub hindamine ning millised on hindamiskriteeriumid. Muutused õppeprotsessis arutatakse õpilastega läbi.
- Õpilasi käsitletakse õppeprotsessis partneritena, õpetajad võtavad õpilastelt tagasisidet kursuse lõpus.
- Kehtestatud reeglite järgimisel näitavad õpetajad ise eeskuju.
- Kõikides ainetundides pööratakse tähelepanu koostööoskuste arendamisele.

Enesemääratluspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Kõikides õppeainetes kasutatakse kujundava hindamise raames õpilaste enesehindamist, mille käigus õpilased õpivad määratlema oma tugevaid ja nõrku külgi ning kavandavad parendustegevusi.
- Õpilased täidavad eneseanalüüsi küsimustiku.

Õpipädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Kõikides õppeainetes keskendutakse ühe olulisema õpipädevuse komponendi – funktsionaalse lugemisoskuse arendamisele. Õpilased võivad kasutada sõltuvalt õpitulemusest vajalikke abimaterjale või vahendeid. Õpikud on üks teatmeteoste liik ning õpilastes kujundatakse oskust leida informatsiooni erinevatest allikatest.
- Õpiraskuste esinemisel koostatakse õpilase ja õpetaja koostöös individuaalne arenguplaan.

Suhtluspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Õpilasi juhendatakse avaliku esinemise teemal;
- Õpilastel kujundatakse oskused anda kaasõpilastele konstruktiivset kirjalikku ja suulist tagasisidet.

Matemaatikapädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Kõikides ainetes pööratakse tähelepanu matemaatiliste esitusviiside (näiteks diagrammid) kasutamisele.
- Pööratakse tähelepanu statistiliste andmetöötluse meetoditele.

Ettevõtlikkuspädevuse kujundamisel keskendutakse järgmistele aspektidele:

- Tunnivälised üritused kavandatakse koostöös õpilastega, kes saavad sooritada oma loovtöid ja osaleda meeskonnatöös.

4. Õppekorraldus

Mittestatsionaarne õpe on täiskasvanud õppijatele suunatud õpe, kus õppetundide kõrval on võrreldes statsionaarse õppega suurem osakaal iseseisval õppimisel. Sellest tulenevalt „Gümnaasiumi riikliku õppekava“ § 14 lg 1 kohaselt kasutatakse ühe kursuse läbimiseks juhendatud õppetööd vähem kui 35 õppetundi. Vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 22 lõikele 3 arvatakse õppetundide hulka ka õpilase arengut toetavate teenuste osutamise aeg, näiteks karjäärinõustamine.

Mittestatsionaarses õppes on kooli poolt tagatud õpilasele koormus vähemalt 24 õppetundi õppeveerandi iga nädala kohta. Kuni kümne õpilasega klassis on tagatud õpilasele koormus vähemalt 15 õppetundi õppeveerandi iga nädala kohta. Õpilase nõusolekul võib koormust vähendada. Õpilase koormus sätestatakse kooli päevakavaga või vajaduse korral individuaalse õppekavaga, sõltuvalt õppijate arvust.

Mittestatsionaarses õppes võib õppida ka üksikuid õppeaineid. Üksikuid õppeaineid õppiva õpilase koormus määratakse kindlaks igaks õppeaastaks eraldi individuaalse õppekavaga.

Tunnijaotusplaani koostamisel on arvestatud „Gümnaasiumi riiklikus õppekavas“ § 14 lg 1 sätestatud, mis lubab tunnijaotusplaani koostada nii, et see ei pea arvestama „Gümnaasiumi riikliku õppekava“ §-des 9 ja 11 tunnijaotusplaanile sätestatud nõudeid, kuid see võimaldab saavutada õpitulemused vähemalt „Gümnaasiumi riiklikus õppekavas“ sätestatud kohustuslikes kursustes ja kokku vähemalt 72 kursust

Mittestatsionaarse õppe erisused on toodud „Põhikooli riikliku õppekava“ §-s 18 ja „Gümnaasiumi riikliku õppekava“ §-s 14.

1. Erisused põhikoolis on järgmised:

Kohustuslike õppeainete hulka ei kuulu kehaline kasvatus, tööõpetus, käsitöö ja tehnoloogiaõpetus.

Õpilase taotlusel võib ta loobuda B võõrkeele õppes.

2. Erisused gümnaasiumis on järgmised:

- Ühe kursuse läbimiseks võib kasutada juhendatud õppetööd vähem kui 35 õppetundi.
- Tunnijaotusplaani määramisel ei pea arvestama „Gümnaasiumi riikliku õppekava“ § 9 ja 11 tunnijaotusplaanile sätestatud nõudeid, kuid see peab võimaldama saavutada õpitulemused vähemalt kohustuslikes kursustes, kokku 72 kursuses.

3. Tunnijaotusplaan põhikoolis

jrk	õppeaine	8 klass	9 klass	kokku
1.	eesti keel	2	2	4
2.	kirjandus	2	2	4
3.	võõrkeel A	2	2	4
4.	võõrkeel B	2	2	4
5.	matemaatika	2	4	6
6.	geograafia	1	1	2
7.	bioloogia	1	1	2
8.	füüsika	1	2	3
9.	keemia	1	2	3
10.	ajalugu	1	1	2
11.	ühiskonnaõpetus		1	1
12.	inimeseõpetus		1	1

13.	kunstiõpetus		1	1
14.	muusika		1	1
15.	karjääriõpetus	1	1	2
16.	arvutiõpetus		1	1
		16	25	

4. Tunnijaotusplaani gümnaasiumis

jrk	õppeaine	10d 3päevane	10b 2päevane	11 2päevane	12 2päevane	kokku
1.	Eesti keel	2	1	1	1+2 Re	6
2.	kirjandus	2	2	2	2	6
3.	Võõrkeel B1	2	2	2	2+2Re	8
4.	Võõrkeel B2	2	2	2	2	6
5.	Matemaatika kitsas	4	3	3	3+2RE	12
6.	Bioloogia			2	2	4
7.	Geograafia	2	1	1		3
8.	Füüsika	2	1	2	1	5
9.	Keemia	2	1	1		4
10.	Ajalugu	2	1	1	2+1	6
11.	Ühiskonnaõpetus			1	2	2
12.	Inimeseõpetus				1	1
13.	Kunstiõpetus	1	1	1	1	3
14.	Muusikaõpetus	1	1	1	1	3
15.	Arvutiõpetus	1	1	1		2
16.	Karjääriõpetus	1	1	1		2
17.	Uurimistöö			1		1
18.	Kokku					74

5. Gümnaasiumi kohustuslikud kursused on järgmised

Eesti keel	6	„Keel ja ühiskond“ „Meedia ja mõjutamine“, „Praktiline eesti keel I, II,III“, „Teksti keel ja stiil“
Kirjandus	6	„Kirjandusteose analüüs ja tõlgendamine“, „Kirjandus antiigist 19.sajandini“, „20. sajandi kirjandus“, „Uuem kirjandus“, „Müüt ja kirjandus“, „Kirjanduse põhiliiigid ja žanrid“
Võõrkeel	6 +2 riigieksami kursust	„Eesti ja maailm“, „Kultuur ja looming“, „Keskkond ja tehnoloogia“, „Haridus ja töö“, „Inimene ja ühiskond“, „Grammatika“

Matemaatika kitsas	10 kursust	„Algarvud. Avaldised. Võrrandid ja võrratused“, „Trigonomeetria“, „Vektor tasandil“, „Tõenäosus ja statistika“, „Funktsioonid I, II“, „Tasandilised kujundid. Integraal“, „Stereomeetria“, +2 kordamiskursust
Bioloogia	4	„Bioloogia uurimisvaldkond“, „Organismide energiavajadus, areng. Inimese talituse regulatsioon“, „Molekulaarbioloogilised põhiprotsessid, viirused, bakterid“, „Bioevolutsioon, viirused, bakterid, keskkonnakaitse“
Geograafia – loodusaine	3	„Rahvastik ja majandus“, „Maa kui süsteem“, „Loodusvarad ja nende kasutamine“
Keemia – loodusaine	4	„Orgaanilise ained ja nende ühendid“, „Orgaaniline keemia nende ümber“, „Anorgaaniliste ainete omadused ja rakendused“, „Elu keemia“
Füüsika loodusaine	5	„Füüsikalise looduskäsitluse alused“, „Mehaanika“, „Elektromagnetism“, „Energia“, Mikro- ja megamaailma füüsika“
Ajalugu – sotsiaalne	6	„Üldajalugu“, „Eesti ajalugu I, II“, „Lähiajalugu I, II, III“
Ühiskonnaõpetus – sotsiaalne	2	„Ühiskond ja selle areng“, „Ühiskond ja majandamine, maailmapoliitika“
Inimeseõpetus – sotsiaalne	1	„Perekonnaõpetus“
Kunstiõpetus – kunstiaine	3	„Kunstiajalugu ja muutuv olemus“, „Nüüdiskunsti sünn ja arengusuunad“, „Disain“ valikursus
Muusikaõpetus – kunstiaine	3	„Muusika teke ja olemus“, „Romantism, pärimusmuusika“, „Muusika 20. ja 21. sajandil“
Arvutiõpetus – valikaine	2	„Internet: suhtlus ja töökeskkond“, Eesti e-riik, eteenused. Personaalne õpikeskkond“

Läbivad teemad põhikoolis on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendid ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivate teemade õpe realiseerub:

- Õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;

- Aineõppes – läbivatest teemadest lähtuvalt tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlelused, näited ja meetodid;

Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

- Elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma rolle muutuvast õpi-, töö- ja elukeskkonnas ning valmis kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, tegema mõistlikke kutsevalikuid.
- Keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab, kaitseb keskkonda ning väärtustab jätkusuutlikkust.
- Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks vastutustundlikuks kogukonna ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust.
- Kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimete mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo jooksul ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ja on kultuuriliselt salliv ning koostööaldis.
- Teabekeskond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi.
- Tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavateks inimeseks, kes tuleb toime kiirest muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.
- Tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt.
- Väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtuntud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis, tööl ja perekonnas, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse.

5. Õppimise käsitlus ja õppekeskkond

1. Põhikooli ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas käsitletakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase käitumisvõimes. See tähendab selliste teadmiste, oskuste vilumuste, väärtushoiakute ja hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks. Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga.

Gümnaasiumi õppekavas käsitletakse õppimist õpilase aktiivse ja sihipärase tegevusena, mis on suunatud tajutava informatsiooni mõtestamisele ja tõlgendamisele vastastikusel toimes teiste õpilaste, õpetajate ja üldisema elukeskkonnaga. Õppimises on kesksel kohal iseseisvate õppimisoskuste kujundamine, et õpilane oskab seada eesmärgid ja neid ellu viia.

2. Õppekeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritsevat vaimset, sotsiaalset ja füüsilist keskkonda kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad.

Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujunemisel osaleb kogu koolipere. Õppekeskkond toetab õpilaste arenemist iseseisvateks ja aktiivseteks õppijateks. Selleks:

- luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted kogu koolipere vahel;
- koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväärikust ja isikupära;
- märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; □ ollakse avatud vabale arvamuse avaldamisele, ka kriitikale; □ ollakse abivalmid ja toetavad, kui õpilastel esineb õpiraskusi;
- koolielu korraldatakse lähtudes rahvusliku, rassilise ja soovõrdõiguslikkuse põhimõtetest;
- toetatakse häid innovaatilisi ideid koolielu korralduse parendamiseks.

Füüsilise keskkonna kujundamisel jälgitakse, et:

- õpperuumid oleksid turvalised ja vastaksid tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
- ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;

- kasutatakse nüüdisaegset info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja vahendeid;
- õpet korraldatakse ka e-õppekeskkonnas Moodle, lisaks Skype'is, Facebookis, Vikos ning väljaspool kooliruumi: õues, muuseumis, arhiivis.

6. Loovtöö, uurimistöö/praktilise lõputöö korraldamise põhimõtted põhikoolis ja gümnaasiumis

1. Põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamise tingimuseks on, et õpilane oleks sooritanud põhikoolis loovtöö ning gümnaasiumis uurimistöö või praktilise töö, mis on õppeaineid lõimiv. Töö võib sooritada individuaalselt või kollektiivselt.
2. Õpilased kaitsevad oma töid aprillikuus avalikul kaitsmisel kogu koolipere ja komisjoni ees.

7. Hindamise korraldus põhikoolis ja gümnaasiumis

1. Koolis järgitakse hindamisel põhikooli ja gümnaasiumiseaduse § 29 sätetatut.
2. III kooliastmes ja gümnaasiumis kasutatakse hindamise viie palli süsteemi vastavalt „Põhikooli riiklikus õppekavas“ ning „Gümnaasiumi riiklikus õppekavas“ sätetatule.
3. Järelevastamine ja järeltööde tegemine toimub vastavalt õpilase ja õpetaja kokkuleppele.
4. Gümnaasiumis hinnatakse õpilase õpitulemusi kokkuvõtvalt kursusehinnetega viie palli süsteemis ning kursusehinnete alusel kooliastmehinnetega viie palli süsteemi alusel.
5. Kokkuvõtva hindamisena mõistetakse ka teadmiste ja oskuste tõendamist juhul, kui õpilane soovib kasutada VÕTA-t ehk varasema töö- ja õpikogemuse kasutamist.
6. Hinnete ja hinnangute vaidlustamine ning vaidemenetlus toimub haldusmenetluse seaduse §-des 71-87 sätetatu kohaselt.

8. Karjäärinõustamise korraldus

1. Karjääriteenust koolis osutab Töötukassa spetsialist või Rajaleidja keskuses olevad karjäärinõustajad, kes korraldavad koolis infotunde ja teste.
2. Karjääriõpe toimub läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemise kaudu. Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ sisust ja eesmärkidest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused ja näited.
3. Karjääriinfot edastavad, karjääriõpet ja karjääriõppega seotud üritusi korraldavad koolis õpetajad. Lisaks õpetajate tegevusele osutavad koolis karjääriteenust Töötukassa Viljandimaa spetsialistid või Rajaleidja keskuses olevad karjäärinõustajad, kes korraldavad koolis infotunde ja teste. Nõustamine toimub eelneval kokkuleppel direktoriga.
4. Karjääriõppe hulka kuulub ka karjääri-ja tööteemalise kirjanduse soovitamine ning kataloogide tutvustamine edasiõppimise või õppekavavälise õppimise võimaluste kohta aineõpetaja tasandil.
5. Karjääriteenuste kättesaadavus tagatakse õpilaste teavitamise kaudu edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest:

- 1) karjääriõpetuse tundides;
- 2) ainetundides läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemisel;
- 3) erinevate ülekoooliliste ürituste kaudu (näiteks teadlaste öö, jms);
- 4) edasiõppimist tutvustavate õppepäevade kaudu nii koolis kui väljapool kooli.

9. Teadmiste ja oskuste tõendamine, varasemate õpi- ja töökogemuste arvestamine

Õpilane võib taotleda varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamist õppekava täitmisel. Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamisel hinnatakse omandatud pädevuste vastavust õppeaine/õppekava õpitulemustele sõltumata omandamiskohast ja -vormist, lähtudes kooli kvaliteedinõuetest. Õppekava täitmisel võib arvestada gümnaasiumiõppes kogu ulatuses väljaspool kooli õppekava sooritatud õpingute tulemusi ja töökogemust.

Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise protsess koosneb järgmistest etappidest:

- taotleja nõustamine ja eneseanalüüs;
- taotluse koostamine ja esitamine;
- taotluse hindamine;
- otsuse tegemine ja tagasiside andmine;
- esitatud vaide korral vaide menetlemine.

Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise puhul taotleja:

- tutvub kooli õppekavaga, selgitamaks, millised omandatud kogemused võivad sobida taotlemiseks;
- esitab vormikohase taotluse koos vajaliku tõendusmaterjaliga; □ vastutab esitatud andmete ja dokumentide õigsuse eest;
- esitab vajadusel täiendavaid dokumente.

Kool informeerib taotlejat kehtivatest nõuetest ja korrast, aitab taotlejat taotluse ettevalmistamisel, vaatab, et taotlus oleks täidetud korrektselt ja kogu vajalik teave ning dokumendid olemas, pakub taotlejale vajalikku nõu ja tuge, jälgib protseduuri vastavust kehtivale korrale. Varasemaid õpinguid ja töökogemust saab arvestada ainult õppekava kontekstis.

Näide õppimise kirjeldamise kohta

Tegevus	Mida ma tegin lõpptulemuse saavutamiseks	Kasutatud teadmised ja oskused	Mida ma õppisin
Artikli kirjutamine ajakirja	Töötasin läbi vastavasisulise õigusloome, teemat puudutavad varasemad artiklid, kommunikatsiooniteooriad	Arvuti kasutamise oskus. Kirjalik väljendusoskus. Analüüsioskus. Info kogumise oskus.	Oskan materjali koguda, analüüsida ja üldistada, kasutada nüüdisaegseid infotehnoloogilisi vahendeid, artiklit kirjutada, tuginedes teoreetilistele teadmistele.

Taotlust hindab hindamiskomisjon. Hindajad on õpetajad, kes on kursis õppekavaga. Hindajad kontrollivad, kas taotlusega koos esitatud tõendusmaterjal vastab nõuetele ja on piisav. Hindamise käigus võidakse nõuda täiendavat tõendusmaterjali või lisaülesannete sooritamist.

Hindamise puhul lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- hinnatakse kogemusest õpitud, mitte (töö)kogemust ennast, varem õpitu peab sisuliselt sobima õppekavaga (õpitu peab vastama õppekava õpitulemustele), omandatud teadmised ja oskused peavad sobima selle haridustasemega, millel arvestamist taotletakse; □ õppija sooritusi vaadatakse teoreetilise ja kogemusliku õppe kombinatsioonis;
- hindamisel lähtutakse varasemast töökogemusest õpitud, tutvudes esitatud analüüsiga, mida ekstern õppis ja kuidas ta õpitud edaspidi kasutas.

10.Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

1. Kooli õppekava uuendamine või täiendamine

Kooli õppekava uuendamine või täiendamine toimub algatustaotluse alusel, mis tuleb esitada kooli direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koos ettepanekute ja

põhjendustega. Kooli õppekava uuendamist ja täiendamist võib taotleda iga asjast huvitatud isik.

Kui kooli õppekava uuendamise või täiendamise vajadus on tingitud muudatustest õigusaktides, siis algatab kooli põhimääruse muutmise kooli direktor.

2. Kooli õppekava muudatuste ettevalmistamine

Kui esitatud taotlus on asjakohane, siis kutsub direktor kokku õppekava uuendamise ja täiendamise töörühma, kes otsustab õppekava uuendamise või täiendamise vajaduse ning positiivse otsuse korral valmistab ette kooli õppekava muudatused.

Kooli õppekava muudatused tuleb töörühmal ette valmistada kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõuna. Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu peab olema kooskõlas kehtiva õigusega.

3. Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu esitamine enne selle kehtestamist arvamuse saamiseks hoolekogule, õppenõukogule, õpilasesindusele

Kooli direktor esitab kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu enne kehtestamist arvamuse andmiseks hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule. Arvamuse küsimisel lähtub kooli direktor „Haldusmenetluse seaduse“ §-st 16.

Kooli direktor vaatab hoolekogu, õpilasesinduse ja õppenõukogu arvamused läbi. Kui hoolekogu, õpilasesindus või õppenõukogu on leidnud, et kavandatavad õppekava muudatused on vastuolus kehtiva õigusega, siis kutsub direktor kokku õppekava uuendamise ja täiendamise töörühma, kes viib kooli õppekava muudatused vastavusse kehtiva õigusega.

4. Kooli õppekava kehtestamine

Tulenevalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest“ § 17 lõikest 2 on kooli õppekava kehtestajaks kooli direktor. Kooskõlas „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 71 lõikega 3 toimub kooli õppekava kehtestamine käskkirjaga, mis vastab „Haldusmenetluse seaduses“ sätestatud nõuetele.

Kui kooli direktor jätab kooli õppekava muudatused kehtestamata, siis algab kooli õppekava uuendamise või täiendamise protsess algusest peale.

Kool avalikustab tulenevalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 69 lõikes 1 sätestatud nõudest kooli õppekava koos muudatustega kooli veebilehel ja loob kooli raamatukogus võimalused kooli õppekavaga tutvumiseks.